

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

21. juuni 2006*

Kohtuasjas T-47/02,

Manfred Danzer, elukoht Linz (Austria),

Hannelore Danzer, elukoht Linz,

esindajad: advokaadid J. Hintermayr, M. Krüger, F. Haunschmidt, G. Minichmayr ja P. Burgstaller, hiljem advokaadid Hintermayr, Haunschmidt, Minichmayr, Burgstaller, G. Tusek, T. Riedler ja C. Hadeyer,

hagejad,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Giorgi Fort ja M. Bauer,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

mille esemeks on esiteks kahju hüvitamise nõue EÜ artikli 288 alusel, milles taotletakse hagejatele nõukogu 9. märtsi 1968. aasta esimese direktiivi 68/151/EMÜ tagatiste kooskõlastamise kohta, mida liikmesriigid äriühingu liikmete ja kolmandate isikute huvide kaitseks EMÜ asutamislepingu artikli 58 teises lõigus (hiljem EÜ asutamislepingu artikli 58 teine lõik, nüüd EÜ artikli 48 teine lõik) tähendatud äriühingutelt nõuavad, et muuta sellised tagatised ühenduse kõigis osades võrdväärseteks (EÜT L 65, lk 8; ELT eriväljaanne 17/01, lk 3), artikli 2 lõike 1 punktist f ja nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljanda direktiivi 78/660/EMÜ, mis põhineb asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktil g [hiljem EÜ asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punkt g, nüüd EÜ artikli 44 lõike 2 punkt g] ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid (EÜT L 222, lk 11; ELT eriväljaanne 17/01, lk 21), artiklist 47 tuleneva teatud informatsiooni raamatupidamise aastaaruandes avaldamise kohustuse tõttu väidetavalt tekkinud kahju hüvitamist, ning teiseks eespool nimetatud sätete kehtetuse tuvastamise taotlus,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees M. Jaeger, kohtunikud V. Tiili ja O. Czúcz,

kohtusekretär: ametnik I. Natsinas,

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. novembri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik ja asjaolud

- 1 Nõukogu 9. märtsi 1968. aasta esimese direktiivi 68/151/EMÜ tagatiste kooskõlastamise kohta, mida liikmesriigid äriühingu liikmete ja kolmandate isikute huvide kaitseks EMÜ asutamislepingu artikli 58 teises lõigus (hiljem EÜ asutamislepingu artikli 58 teine lõik, nüüd EÜ artikli 48 teine lõik) tähendatud äriühingutelt nõuavad, et muuta sellised tagatised ühenduse kõigis osades võrdväärseteks (EÜT L 65, lk 8, edaspidi „esimene äriühingudirektiiv“), artikli 2 lõike 1 punkt f sätestab:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et äriühingud avalikustavad vähemalt järgmised dokumendid ja andmed:

[...]

f) bilanss ja kasumiaruanne iga majandusaasta kohta. [...]”

2 Nimetatud direktiivi artikkel 6 ütleb:

„Liikmesriigid näevad ette asjakohased karistused järgmistel juhtudel:

— kui on jäetud avalikustamata bilanss ja kasumiaruanne, nagu on nõutav artikli 2 lõike 1 punkti f järgi.”

3 Nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljanda direktiivi 78/660/EMÜ, mis põhineb asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktil g [hiljem EÜ asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punkt g, nüüd EÜ artikli 44 lõike 2 punkt g] ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid (EÜT L 222, lk 11, edaspidi „neljas äriühingudirektiiv”), muudetud nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiiviga 83/349/EMÜ (EÜT L 193, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 58), artikli 47 lõige 1 ütleb:

„1. Nõuetekohaselt kinnitatud raamatupidamise aastaaruanne ning tegevusaruanne koos arvamusega, mille on esitanud raamatupidamisaruannete auditeerimise eest vastutav isik, avaldatakse vastavalt iga liikmesriigi seadustele kooskõlas [esimese äriühingudirektiivi] artikliga 3.

Liikmesriikide seadustes võib siiski lubada, et tegevusaruannet ei avaldata eespool sätestatud viisil. Sel juhul tehakse see üldsusele kättesaadavaks äriühingu asukohas asjaomases liikmesriigis. Taotluse korral peab olema võimalik hankida kogu sellise aruande või selle mis tahes osa koopia. Sellise koopia hind ei tohi ületada selle halduskulusid.”

- 4 Selle direktiivi artiklid 9, 10 ja 22–27 kirjeldavad vastavalt bilansi- ja kasumiaruandeskeeme, mille liikmesriigid kehtestavad. Artiklid 43–45 ja 46 kirjeldavad vastavalt lisa ja tegevusaruande sisu.

- 5 Need sätted võeti Austria õigusesse üle Rechnungslegungsgesetzi (seadus raamatupidamisarvestuse kohta) (BGBl 475/1990) ja EU-GesRÄG-iga (äriühinguõigust muutev seadus) (BGBl 304/1996), millega muudetakse Handelsgesetzbuch'i (Austria äriseadustik, edaspidi „HGB“) teatud artikleid. Kooskõlas neljanda äriühingudirektiiviga kehtestab HGB diferentseeritud avalikustamise korra sõltuvalt äriühingu suuruselt.

- 6 M. Danzer on Dan-Küchen Möbelfabrik M. Danzer Gesellschaft mbH (edaspidi „Dan-Küchen Möbelfabrik“) juhtimisega tegelev osanik ja Danzer Holding Gesellschaft mbH (edaspidi „Danzer Holding“) juhataja ning H. Danzer on nende kahe äriühingu (edaspidi „asjaomased äriühingud“) juhataja.

- 7 Kuna hagejad keeldusid korduvalt täitmast HGB-s sätestatud kohustust avalikustada asjaomaste äriühingute raamatupidamise aastaaruanded, määrasid pädevad Austria ametiasutused neile trahvi. Nende asjaolude asetleidmise ajal maksid nad 334 940 Austria šillingit (ATS), s.o 24 341,04 eurot, ning pidid veel maksma kuni 20 800 eurot.

- 8 Hagejad vaidlustasid pädevates Austria ametiasutustes osa neist trahvidest. Teiste hulgas jätsid Oberlandesgericht Linz (Linzi kõrgem regionaalne kohus) ja Oberster Gerichtshof (Austria ülemkohus) nende kaebused vastavalt 21. juuni ja 31. jaanuari 2002. aasta määrustega rahuldamata. Sellega seoses ütles Oberster Gerichtshof muu

hulgas, et asjaomased Austria õigusnormid on kooskõlas ühenduse õigusega ja põhiõigustega, samuti objektiivsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega. Lisaks leidis ta, et puudub vajadus rahuldada hagejate taotlus esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus.

Menetlus ja poolte nõuded

- 9 Esimese Astme Kohtusse 27. veebruaril 2002 saabunud hagiavaldusega algatasid hagejad käesoleva menetluse.

- 10 Esimese Astme Kohtu neljanda koja esimehe 8. juuli 2003. aasta määrusega peatati Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 77 punkti c alusel menetlus käesolevas kohtuasjas kuni Euroopa Kohtus lõpliku otsuse tegemiseni liidetud kohtuasjades C-435/02 ja C-103/03: Springer AG vs. Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG ja Springer AG vs. Hans-Jürgen Weske, kuna neis kohtuasjades olid tõstatatud sarnased probleemid.

- 11 Seoses 13. septembri 2004. aasta otsusega Esimese Astme Kohtu kodade koosseisu kohta kuulub ettekandja-kohtunik kolmanda koja koosseisu, millele käesolev asi on seetõttu 13. septembri 2004. aasta otsusega määratud.

- 12 23. septembril 2004 andis Euroopa Kohus eespool nimetatud kohtuasjades määruse (Euroopa Kohtu 23. septembri 2004. aasta määrus liidetud kohtuasjades C-435/02 ja C-103/03: Springer, EKL 2004, lk I-8663, edaspidi „Springeri määrus“).

13 Springeri määruse andmise järel jätkati menetlust käesolevas kohtuasjas. Esimese Astme Kohus (kolmas koda) palus pooltel esitada oma märkused käesoleva kohtuasja lahendamisevõimaluste kohta. Nad esitasid oma märkused 22. ja 26. novembril 2004.

14 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus avada suulise menetluse ja palus hagejatel kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames vastata mõnede kirjalikele küsimustele. See palve täideti ettenähtud tähtajal.

15 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 16. novembri 2005. aasta kohtuistungil.

16 Samal ajal võttis Esimese Astme Kohus teadmiseks, et hagejad võtsid tagasi oma esialgse nõude tuvastada vaidlusaluste sätete kehtetus.

17 Hagejad paluvad Esimese Astme Kohtul:

— mõista nõukogult välja ja kohustada maksma 14 päeva jooksul summa 24 341,04 eurot, võimalusega summat vajadusel suurendada;

— mõista kohtukulud välja nõukogult.

18 Nõukogu palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
- teise võimalusena jätta hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatele.

Õiguslik käsitlus

Poolte argumendid

19 Ilma formaalselt vastuvõetamatuse väidet esitamata vaidlustab nõukogu hagi vastuvõetavuse põhjusel, et esiteks on selle tegelik eesmärk esimese äriühingudirektiivi artikli 2 lõike 1 punkti f ja neljanda äriühingudirektiivi artikli 47 (edaspidi: „vaidlusalused sätted”) tühistamine, ning teiseks oleksid hagejad pidanud enne Esimese Astme Kohtusse pöördumist ära ootama Landesgericht Linzi (Linzi regionaalne kohus) poolt määratud trahvide vastu Oberster Gerichtshofis algatatud kohtuasja lahendi. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et juhul, kui isik leiab, et väidetavalt õigusvastase ühenduse õigusakti kohaldamine teda kahjustab ning selle akti kohaldamine on tehtud siseriiklike ametiasutuste ülesandeks, on tal akti kohaldamise korral õigus vaidlustada selle kehtivus siseriiklikus kohtus, esitades selleks kaebuse vastava siseriikliku ametiasutuse vastu. See kohus võib ja isegi peab EÜ asutamislepingu artiklis 177 (nüüd EÜ artikkel 234) ette nähtud tingimustel

esitama Euroopa Kohtule küsimuse asjaomase ühenduse akti kehtivuse kohta. Siiski tagab selline kaebus asjaomaste isikute tõhusa kaitse ainult juhul, kui selle tulemusena on võimalik väidetav kahju hüvitamine (Euroopa Kohtu 12. aprilli 1984. aasta otsuse kohtuasjas 281/82: Unifrex vs. komisjon ja nõukogu, EKL 1984, lk 1969, punkt 11).

- 20 Kui Euroopa Kohus kuulutaks käesoleval juhul Oberster Gerichtshofi eelotsuse-taotluse alusel vaidlusalused sätted kehtetuks, peaks see siseriiklik kohus asjaomased trahvid tühistama ning käesoleva hagi alus langeks ära.
- 21 Kohtuistungil tunnistas nõukogu siiski, et hagejad on ammendanud kõik Austrias nende käsutuses olevad õiguskaitsevahendid, kuna Oberster Gerichtshof jättis 31. jaanuari 2002. aasta määrusega rahuldamata nende taotluse tühistada teatud karistusmaksed ning lisas seejuures, et ta ei rahulda hagejate taotlust esitada vaidlusaluste sätete kehtivuse hindamiseks Euroopa Kohtule eelotsuse küsimust.
- 22 Siiski väljendas nõukogu kahtlust hagi vastuvõetavuse osas, kuna selle tegelik eesmärk on see, et Esimese Astme Kohus teeks üldiselt kindlaks vaidlusaluste sätete õigusvastasuse ning Austria ametiasutused ja ühenduse seadusandja oleksid kohustatud seda arvesse võtma. See ei saa nõukogu väitel kahju hüvitamise hagi ese olla.
- 23 Hagejad märgivad, et Landesgericht Linzi määratud trahvid, mida käesolevas hagis käsitletakse, on Oberster Gerichtshof juba kinnitanud ning need on sisse nõutud. Lisaks puudub liikmesriikidel igasugune kaalutusõigus esimese ja neljanda äri-

ühingudirektiivi tingimusteta sätete ülevõtmise osas, mistõttu on hagejaid kahjustav avalikustamise kohustus omistatav ühendusele ning seda olenemata sellest, et kõnealused trahvid määrati asjaomaste Austria õigusnormide alusel.

- 24 Viimasena leiavad hagejad, et kuna Austria kohtud keeldusid esitamast Euroopa Kohtule eelotsusetaotlust kehtivuse kontrollimiseks, kuigi nad olid selleks kohustatud ning vaidlusaluste sätete õiguspärasuse vaidlustamiseks oli alus, saab nende õigusi tõhusalt kaitsta ainult käesoleva hagi esitamise teel. Nad väidavad sellega seoses, et Oberlandesgericht Linzi ja Oberster Gerichtshofi poolt kaebuse rahuldamata jätmise määrustes viidatud Euroopa Kohtu 4. detsembri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-97/96: Daihatsu Deutschland (EKL 1997, lk I-6843) ei ole käesoleval juhul asjakohane. Kõige eelneva põhjal väidavad nad, et kuigi Euroopa Kohtule esitatav kahju hüvitamise hagi on siseriiklike õiguskaitsevahendite kõrval üksnes täiendav võimalus, tuleb käesolev hagi tunnistada vastuvõetavaks, võttes arvesse, et nimetatud õiguskaitsevahendite abil ei ole nende õiguste kaitse vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tõhusalt tagatud (Euroopa Kohtu 26. veebruari 1986. aasta otsus kohtuasjas 175/84: Krohn vs. komisjon, EKL 1986, lk 753, ja 30. mai 1989. aasta otsus kohtuasjas 20/88: Roquette frères vs. komisjon, EKL 1989, lk 1553).

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 25 Algselt tõstatas nõukogu kaks asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mis olid seotud esiteks siseriiklike õiguskaitsevahendite ammendamata jätmisega hagejate poolt ja teiseks asjaoluga, et käesoleva kahju hüvitamise hagi tegelik eesmärk on vaidlusaluste sätete tühistamine.

- 26 Seoses esimesega neist elementidest tunnistas nõukogu kohtuistungil, et see ei ole enam põhjendatud, kuna nagu selgub ka repliigi lisadest, jättis Oberster Gerichtshof kõnesolevate trahvide peale esitatud kaebuse rahuldamata. Seetõttu tuleb nõukogu poolt kostja vastuses esitatud argumendid selle kohta, et hagi tuleb jätta rahuldamata, kuna siseriiklikud õiguskaitsevahendid ei ole ammendatud, kõrvale jätta.
- 27 Seoses nõukogu poolt tõstatatud teise elemendiga märgib Esimese Astme Kohus, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on EÜ artikli 288 teise lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise hagi iseseisev õiguskaitsevahend, millel on õiguskaitsevahendite süsteemis oma eriline ülesanne ja millele on kehtestatud teostamise tingimused, mis on töötatud välja selle spetsiifilist eesmärki arvestades. See erineb tühistamishagist selle poolest, et taotleb mitte mingi konkreetse meetme tühistamist, vaid kahju hüvitamist, mille institutsioon tekitas (Euroopa Kohtu 2. detsembri 1971. aasta otsus kohtuasjas 5/71: Zuckerfabrik Schöppenstedt *vs.* nõukogu, EKL 1971, lk 975, punkt 3; eespool viidatud kohtuotsus Krohn *vs.* komisjon, punktid 26 ja 31; ning 17. mai 1990. aasta otsus kohtuasjas C-87/89: Sonito jt *vs.* komisjon, EKL 1990, lk I-1981, punkt 14). Kahju hüvitamise hagi iseseisvuse põhimõtet kinnitab ka asjaolu, et selle hagi eesmärk erineb tühistamishagi eesmärgist (Esimese Astme Kohtu 24. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-178/98: Fresh Marine *vs.* komisjon, EKL 2000, lk II-3331, punkt 45).
- 28 Sellel alusel on varem erandina otsustatud, et kahju hüvitamise hagi tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, kui selle tegelik eesmärk on lõplikult jõustunud akti tagasivõtmine ning kui selle rahuldamise tagajärjeks oleks vaidlusaluse akti õiguslike tagajärgede tühistamine (eespool punktis 24 viidatud kohtuotsus Krohn *vs.* komisjon, punkt 30; Esimese Astme Kohtu 15. märtsi 1995. aasta otsus kohtuasjas T-514/93: Cobrecaf jt *vs.* komisjon, EKL 1995, lk II-621, punkt 59; ning eespool punkti 27 viidatud kohtuotsus Fresh Marine *vs.* komisjon, punkt 50). See kehtib veelgi enam juhul, kui kahju hüvitamise hagi taotletud hüvitise suurus vastab täpselt summale, mida hageja on pidanud lõplikult jõustunud akti kohaldamise tõttu maksma (eespool punktis 24 viidatud kohtuotsus Krohn *vs.* komisjon, punkt 33).

- 29 Käesoleval juhul on hagejate esitatud hagi eesmärk hagejatele esimese ja neljanda äriühingudirektiivi vaidlusaluste sätete ülevõtmisega kehtestatud siseriiklike õigusnormide alusel Austria pädevate ametiasutuste poolt määratud trahvide tõttu väidetavalt tekkinud kahju hüvitamine. Hagejad hindavad kahju suuruseks täpselt trahvisumma, mille nad on pidanud tasuma, s.o 24 341,04 eurot, mida nad kinnitasid ka kohtuistungil ning lisasid, et hagi eesmärk on selle summa hüvitamine. Tuleb märkida, et hagejad ei viita ühelegi muule kahjule, mida saaks käsitleda eraldiseisvana nimetatud otsuste täitmisest vahetult tulenevatest tagajärgedest.
- 30 Neist asjaoludest ilmneb, et hagejad soovivad kahju hüvitamise hagi saavutada tagajärgi, mis kaasneksid pädevate siseriiklike ametiasutuste tehtud trahviotsuste tühistamisega, kuid viimane ei ole Esimese Astme Kohtu pädevuses. Vastavalt eespool punktis 28 viidatud kohtupraktikale tuleb järeldada, et hagi tuleb jätta vastuvõetamatusse tõttu läbi vaatamata.
- 31 Isegi kui vaidlusaluseid sätteid saab käsitleda kõnesolevate siseriiklike trahviotsuste otsese alusena, seda vaatamata sellele, et esimese äriühingudirektiivi artikkel 6 sätestab üksnes, et liikmesriigid näevad ette „asjakohased karistused” juhuks, kui asjaomased äriühingud rikuvad esimesest ja neljandast äriühingudirektiivist tulenevat raamatupidamise aastaaruannete avalikustamise kohustust, ning hagejatel on huvi vaidlusaluste sätete kehtetuse tuvastamiseks, tuleb rõhutada, et käesolev kahju hüvitamise hagi ei ole selleks sobiv õiguskaitsevahend.
- 32 Tuleb märkida, et kohtupraktikast tuleneb, et juhul, kui isik leiab, et väidetavalt õigusvastase ühenduse õigusakti kohaldamine teda kahjustab ning selle akti

kohaldamine on tehtud siseriiklike ametiasutuste üleandeks, on tal akti kohaldamise korral õigus vaidlustada selle kehtivus siseriiklikus kohtus, esitades selleks kaebuse vastava siseriikliku ametiasutuse vastu. See kohus võib ja isegi peab EÜ artiklis 234 ette nähtud tingimustel esitama Euroopa Kohtule küsimuse asjaomase ühenduse akti kehtivuse kohta (eespool punktis 19 viidatud kohtuotsus Unifex *vs.* komisjon, punkt 11; Euroopa Kohtu 29. septembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 81/86: De Boer *Buizen vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1987, lk 3677, punkt 9; Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-167/94: Nölle *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1995, lk II-2589, punkt 35).

33 Arvestades, et käesolevas kohtuasjas taotlevad hagejad lõppeesmärgina siseriiklike otsuste tühistamist põhjusel, et need põhinevad Austria õiguse normidel, mis on kehtestatud esimese ja neljanda äriühingudirektiivi — mis on üldkohaldatavad ühenduse õigusaktid — väidetavalt ebaseaduslike sätete alusel, siis tuleb märkida, et asutamislepingus ette nähtud õiguskaitsevahendite süsteemi järgi oleks sobiv vahend esitada siseriiklikule kohtule kaebus nende otsuste tühistamiseks ning esitada vaidlusaluste sätete kehtivuse hindamiseks eelotsusetaotlus Euroopa Kohtule, kellel on ainupädevus tuvastada vajadusel nende sätete kehtetus (vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. märtsi 2000. aasta otsus kohtuasjas C-6/99: Greenpeace France jt, EKL 2000, lk I-1651, punkt 54).

34 Hagejate viidatud asjaolu, et nii Oberlandesgericht Linz kui Oberster Gerichtshof on nende taotlused rahuldamata jätnud, ei too ükski kaasa teistsugust järeldust.

35 Vastupidi, väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artiklis 234 sätestatud Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö raames vaid siseriiklikul kohtul, kes asja menetleb ja kes vastutab tehtava lahendi eest, pädevus hinnata kohtuasja eripärasid arvestades, kas kohtuotsuse tegemiseks on vaja eelotsust ja kas Euroopa

Kohtule esitatud küsimused on asjakohased (Euroopa Kohtu 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 38; 27. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-373/00: Adolf Truley, EKL 2003, lk I-1931, punkt 21; ning 21. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-145/03: Keller, EKL 2005, lk I-2529, punkt 33).

- 36 On tõsi, et kui liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, kerkib üles küsimus ühenduse õiguse tõlgendamise kohta, peab see kohus üldjuhul vastavalt EÜ artikli 234 kolmandale lõigule taotlema sellekohast eelotsust Euroopa Kohtult. Sellele vaatamata ja piiramata 30. septembri 2003. aasta otsusest kohtuasjas C224/01: Köbler (EKL 2003, lk I-10239) tulenevaid juhiseid, võib siseriiklik kohus juhul, kui ühenduse õiguse õige kohaldamine on niivõrd ilmselge, et põhjendatud kahtlus ei ole võimalik (Euroopa Kohtu 6. oktoobri 1982. aasta otsus kohtuasjas 283/81: CILIFT, EKL 1983, lk 3415, punkt 21), teostades talle kuuluvat kaalutluspädevust, otsustada hoiduda esitamast Euroopa Kohtule ühenduse õiguse tõlgendamise küsimust, mis tema menetluses olevas asjas on tõstatatud (15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-495/03: Intermodal Transports, EKL 2005, lk I-8151, punkt 37).
- 37 Veelgi enam, see kohus ei ole kohustatud esitama kõiki eelotsuse küsimusi, mida tal seoses ühenduse akti kehtivuse hindamisega esitada palutakse. Pelgalt ühe poole väitest, et kohtuvaidlus tõstatab ühenduse õiguse kehtivuse küsimuse, ei piisa, et asjaomane kohus peaks arvama, et küsimus on üles kerkinud EÜ artikli 234 tähenduses (Euroopa Kohtu 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: International Air Transport Association jt, EKL 2006, lk I-403, punkt 28). Täpsemalt, siseriiklik kohus võib otsustada, et vaidlustatud ühenduse akti kehtivuses pole mingit kahtlust ning seetõttu puudub vajadus Euroopa Kohtule selle kohta eelotsuse küsimuse esitamiseks. Samuti on leitud, et asjaomane kohus võib ise ühenduse akti kehtivust uurida ning kui ta leiab, et poolte esitatud väited akti kehtetuse kohta ei ole põhjendatud, võib ta need väited tagasi lükata ning järeldada, et akt on täielikult kehtiv. Seda tehes ei sea ta kahtluse alla ühenduse akti olemasolu (Euroopa Kohtu 22. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 314/85: Foto-Frost, EKL 1987, lk 4199, punkt 14).

- 38 Käesolevas kohtuasjas leidsid Austria siseriiklikud kohtud neile selles osas kuuluvat ainupädevust teostades, et hagejate poolt esitatud väited, milles seati kahtluse alla esimese ja neljanda äriühingudirektiivi kehtivus, ei ole piisavad, et esitada nimetatud direktiivide vaidlusaluste sätete kehtivuse kohta Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus.
- 39 Esimese Astme Kohtu ülesanne ei ole hinnata kahju hüvitamise hagi raames selle otsuse õigsust. Käesoleva hagi vastuvõtmine võimaldaks hagejatel minna nii siseriiklike kohtute — kellel on selleks ainupädevus — otsuse vastu jätta rahuldamata nende nõuded tühistada siseriiklikud trahviotsused kui ka samade kohtute otsuse vastu, millega keelduti saatmast asja Euroopa Kohtusse, mis kahjustaks eelotsusemenetluse aluseks olevat kohtutevahelise koostöö põhimõtet. Selles osas tuleb märkida, et hagejad on ise oma kirjalikes dokumentides ja kohtuistungil väitnud, et nende hinnangul on viimane nende käsutuses olev õiguskaitsevahend esitada hagi otse ühenduse kohtusse eesmärgiga, et kohus annaks oma hinnangu vaidlusaluste sätete kehtivusele, kuid see on kahju hüvitamise hagi eseme kuritarvitamine.
- 40 Täiendavalt märgib Esimese Astme Kohus, et Austria siseriiklikud kohtud on õigesti leidnud, et esimese ja neljanda äriühingudirektiivi kehtivuses ei ole kahtlust.
- 41 Tuleb märkida, et hagejate argumendid põhinevad esiteks väidetaval ärisaladuse kaitse rikkumisel, vaba konkurentsi ja proportsionaalsuse põhimõtete, samuti omandiõiguse ja selle tuletise — „eraautonoomia põhimõtte” rikkumisel ning Esimese Astme Kohus võttis kohtuistungil teadmiseks, et võrdse kohtlemise põhimõtte, asutamishabaduse ja õiguse tegeleda majandustegevusega rikkumist

käsitlevad väited on tagasi võetud. Teiseks tuginevad hagejad isikuandmete kaitse ja maksusaladuse õiguse rikkumisele. Kolmandaks väidavad nad, et vaidlusalused sätted rikuvad õigust keelduda enda vastu tunnistusi andmast. Neljandana ja viimasena tuginevad nad vaidlusaluste sätete õigusliku aluse puudumisele ja EÜ artikli 44 lõike 1 punkti g rikkumisele.

42 Esiteks, ärisaladuse kaitse, vaba konkurentsi ja proportsionaalsuse põhimõtete, samuti omandiõiguse rikkumist käsitlevate väidete puhul piisab märkimisest, et Springeri määruses võttis Euroopa Kohus sisuliselt seisukoha nõukogu 8. novembri 1990. aasta direktiivi 90/605/EMÜ, millega on muudetud direktiivi 78/660/EMÜ raamatupidamise aastaaruannete kohta ning direktiivi 83/349/EMÜ konsolideeritud aastaaruannete kohta nende direktiivide reguleerimisala suhtes (EÜT L 317, lk 60), koosmõjus neljanda äriühingudirektiivi artikliga 47, kusjuures direktiiv 90/605 laiendab neljandast äriühingudirektiivist tulenevat avalikustamise kohustust ka täisühingutele ja usaldusühingutele, kehtivuse küsimuses. Nagu nõukogu märgib, kuuluvad Euroopa Kohtu selles kontekstis esitatud põhjendused sisuliselt kohaldamisele ka kapitaliühingute suhtes ja hagejate käesolevate väidete suhtes.

43 Sellest lähtudes tuleb märkida, et avalikustamise kohustusest tulenev piirang, eelkõige kui piiratakse ettevõtja õigust salastada võimaliku tundliku sisuga andmed, näib õigustatud isegi siis, kui kõne all olev avalikustamise kohustus mõjutaks vahetult ja oluliselt hagejate poolt nimetatud õigusi. Esiteks järgivad esimeses ja neljandas äriühingudirektiivis sätestatud meetmed EÜ artikli 44 lõike 2 punktist g tulenevat üldise majandushuvi kahekordset eesmärki: kaitsta kolmandaid isikuid ainult äriühingu vara ulatuses vastutava äriühinguga seotud finantsriskide eest ning kehtestada ühenduses omavahel konkureerivatele äriühingutele õiguslikud miinimumnõuded avaldamisele kuuluvate finantsandmete ulatuses. Teiseks, nimetatud avalikustamise sätetest tuleneva kohustusega seotud võimalik kahju näib

olevat suhteliselt piiratud, kuna on väheusutav, et need sätted võiksid mõjutada asjaomaste äriühingute vahelist konkurentsi. Neljas äriühingudirektiiv, eelkõige selle artiklid 11, 27 ja 44–47 näevad ette võimaluse piirata esiteks informatsiooni hulka, mis peab olema toodud teatud suurusjärgust väiksemate äriühingute raamatupidamise aastaaruannetes ja tegevusaruannetes, samuti nende äriühingute aruannete avaldamist, samas kui sama direktiivi artikkel 45 peab takistama, et teatud andmete avalikustamine kahjustaks oluliselt asjaomaseid ettevõtteid. Lisaks on vastavalt direktiivi artiklile 46 võimalik tegevusaruandes toodud andmeid üldistada (vt selle kohta Springeri määrus, punktid 49–55).

44 Sellest järeldub, et isegi kui oletada, et vaidlusalused sätted võivad teatud ulatuses kahjustada ärisaladuse kaitset, vaba konkurentsi põhimõtet ja omandiõigust, ei kujuta neis sisalduvad asjaomastele äriühingutele pandud kohustused endast ebaproportsionaalset ja talumatut riivet, mis kahjustaks nende õiguste olemust, ning seetõttu ei saa seda pidada EÜ artikli 44 lõike 2 punktis g nimetatud üldise huvi suhtes ebaproportsionaalseks. Sama kehtib ka isikuandmete kaitse õiguse — mis hõlmab maksusaladuse kaitset — väidetava rikkumise kohta, ilma et oleks vajadust uurida, kas isikuandmete kaitse põhiõigus on juriidiliste isikute puhul üldse olemas.

45 Mis puudutab hagejate teist väidet nende isiklike sissetulekutega seotud isikuandmete kaitse õiguse rikkumise kohta, siis tuleb märkida, et kuigi kasumiaruande andmetes, mille avalikustamine on esimesest ja neljandast äriühingudirektiivist tulenevalt kohustuslik, peavad sisalduma ka tööjõukulud (eelkõige palgakulu ja sotsiaalkulud, vastavalt neljanda äriühingudirektiivi artikli 23 lõike 6 punktidele a ja b), samuti summad, mis on eraldatud haldus-, juhatus- ja järelevalveorganite liikmetele tasuta nende ülesannete täitmise eest (neljanda äriühingudirektiivi artikli

43 lõike 1 punkt 12), ei kohusta nimetatud direktiivid kuidagi avalikustama nende tulude saajate isikuandmeid ega muuda põhimõtteliselt nende identifitseerimist võimalikuks. Eriti tuleb rõhutada, et nimetatud artikli 43 lõike 1 punkt 12 näeb sõnaselgelt ette, et see teave esitatakse kogusummana iga liigi kohta. Hagejad nõustusid kohtuistungil nende asjaoludega, kuid väitsid esiteks, et nende puhul koosneb kõnealuste äriühingute nõukogu ainult ühest isikust, kelleks on M. Danzer, ning teiseks on neil äriühingutel ainult kaks juhatajat, kelleks on M. Danzer ja H. Danzer. Arvestades, et Firmenbuch'is (Austria pädevate kohtute poolt hallatav ärireister) on ära toodud äriühingute osanike ja juhtide isikuandmed, on hagejate sissetulekud kaudselt identifitseeritavad.

46 Isegi kui need asjaolud oleks tõendatud, tuleb märkida, et neljanda äriühingudirektiivi artikli 43 lõike 1 punkt 12 iseenesest ei põhjusta hagejate töötasude avalikustamist ega riku seega väidetavaid põhiõigusi, vaid selleks põhjuseks on esiteks asjaolu, et äriühingute juhtide isikuandmed on Firmenbuch'is avalikustatud ja teiseks, et M. Danzer on asjaomaste äriühingute nõukogu ainus liige ning et M. Danzer ja H. Danzer on ainsad juhid. Seega muudab hagejate töötasu avalikustamise võimalikuks nende erinevate elementide kogum, mis ei ole vaidlusalustest sätetest tulenevate nõuetega seotud. Sellest järeldub, et vaidlusalustest sätetest tuleneva avalikustamise nõude tõttu hagejatele tekkinud võimalik kahju ei ole põhjustatud nimetatud sätetest.

47 Kolmandaks, mis puudutab repliigis tõstatatud väidet, et rikutud on 4. novembril 1950 Roomas allakirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÖK) artikli 6 lõikes 1 sätestatud õigust keelduda enda vastu tunnistusi

andmast, siis ilma et oleks vaja uurida nende argumentide vastuvõetavust küsimuses, kas neil on otsene seos hagi nimetatud väidetavate rikkumistega, tuleb märkida, et isegi kui selline põhimõte on juriidiliste isikute puhul olemas, eeldab selle kohaldamine, et isikutele on esitatud kriminaalsüüdistus selle laias tähenduses, mis vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu seisukohale tähendab pädevate ametiasutuste ametlikku süüdistust kuriteo toimepanemises või teatud juhtudel muid sellised vahendid, mis viitavad süüdistusele ja millega kaasneb negatiivne mõju kahtlustatava olukorrale (Euroopa Inimõiguste Kohtu 21. veebruari 1984. aasta otsus kohtuasjas *Oztürk vs. Saksamaa*, seeria A, nr 73, punkt 55).

48 Tuleb nimetada, et vaidlusaluste sätetega asjaomastele äriühingutele kehtestatud raamatupidamise aastaaruannete avalikustamise kohustus ei ole mingilgi viisil süüdistus hagejate vastu ega ole iseenesest etteheide neile. Neil asjaoludel ei ole hagejatel võimalik tõendada oma süüdistatava või kahtlustatava seisundit. Seetõttu ei saa nad tugineda õigusele keelduda enda vastu tunnistusi andmast.

49 Neljanda ja viimasena, mis puudutab vaidlusaluste sätete õigusliku aluse väidetavat puudumist ja EÜ artikli 44 lõike 2 punkti g rikkumist, siis isegi kui neid etteheiteid saaks seostada õigusnormiga, millega antakse üksikisikutele õigusi, tuleb märkida, et need põhinevad ekslikul eeldusel, mille kohaselt ei või kooskõlastamisdirektiiviga kehtestada uusi norme, mida liikmesriikide õiguskorras ei eksisteeri. Tegelikult on EÜ artiklil 44 põhinevate kooskõlastamisdirektiivide ülesanne kaotada erinevate ühenduse liikmesriikide õigusnormide erinevustest tulenevad asutamishabaduse piirangud, kehtestades selleks, lähtudes eelkõige EÜ artikli 44 lõike 2 punktis g

sätetatud eesmärgist, ühenduse tasandil minimaalsed õiguslikud nõuded andmete suhtes, mida konkureerivad äriühingud peavad avalikkusele teatavaks tegema. Selle eesmärgi täitmisel võib mõnes liikmesriigis osutuda vajalikuks tunnistada teatud siseriiklikud normid kehtetuks ja kehtestada uusi norme vastavalt nimetatud direktiiviga kehtestatud eesmärkidele ning seda võrdväärsete õiguslike ja halduslike tingimuste loomiseks kogu ühenduse ulatuses.

50 Mis puudutab hagejate argumenti, mille kohaselt on ühendusel ainult määrusega, mitte direktiiviga, võimalik kehtestada norme, mida liikmesriikide õiguskorras eelnevalt olemas ei ole, siis tuleb märkida, et sellel väitel puudub igasugune õiguslik alus. EÜ artikli 249 teise ja kolmanda lõigu kohaselt seisneb määruse ja direktiivi erinevus selles, et määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides, samas kui direktiiv on saavutatava tulemuse seisukohalt siduv iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele. Hagejate poolt esitatud eristamisel varasemate siseriiklike sätete olemasolu või puudumise järgi puudub seetõttu ilmselgelt igasugune asjakohasus.

51 Kõigist eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et hagejate esitatud etteheited ei sea kuidagi kahtluse alla vaidlusaluste sätete õiguspärasust ning seega on Austria siseriiklikud kohtud õigesti otsustanud, et pelgalt nimetatud sätete vaidlustamisest neis kohtutes ei piisa, et eelotsuse küsimuse esitamine Euroopa Kohtule oleks põhjendatud.

- 52 Eespool punktides 41–50 esitatud põhjendustel tuleb igal juhul sedastada, et käesolev kahju hüvitamise hagi tuleb põhjendamata tõttu rahuldamata jätta. Kuna hagejad ei ole vaidlusaluste sätete õigusvastasust tõendanud, ei kujuta nende vastuvõtmine nõukogu poolt endast õigusvastast käitumist, mis tooks kaasa ühenduse vastutuse. Nagu Euroopa Kohus ja Esimese Astme Kohus on otsustanud ühenduse vastutuse valdkonnas seoses majanduspoliitilisi valikuid väljendavate õigusnormidega, mille väljatöötamiseks on ühenduse institutsioonidel suur kaalutusõigus (eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus Zuckerfabrik Schöppenstedt, punkt 11; Esimese Astme Kohtu 13. detsembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-481/93 ja T-484/93: *Exporteurs in Levende Varkens jt v. komisjon*, EKL 1995, lk II-2941, punkt 81; 15. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-390/94: *Schröder jt vs. komisjon*, EKL 1997, lk II-501, punktid 62 ja 63; ning 20. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-170/00: *Förde Reederei vs. nõukogu ja komisjon*, EKL 2002, lk II-515, punkt 46), kehtib see veelgi enam, kuna ainuüksi kooskõlastamisdirektiivi õigusvastasus ei ole ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimiseks piisav, sest see vastutus tekib üksnes üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumise korral (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. aprilli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-63/89: *Assurances du crédit vs. nõukogu ja komisjon*, EKL 1991, lk I-5291, punkt 42).
- 53 Kõigest eeltoodust tuleneb, et hagi tuleb vastuvõetamata tõttu läbi vaatamata jätta ja igal juhul põhjendamata tõttu rahuldamata jätta, ilma et oleks vajadust rahuldada hagejate esitatud ekspertiisi taotlust.

Kohtukulud

- 54 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt nõukogu nõudele välja mõista hagejatelt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta hagejate kohtukulud nende endi kanda ja mõista nõukogu kohtukulud välja hagejatelt.**

Jaeger

Tiili

Czúcz

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. juunil 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

M. Jaeger

